

FINANČNÝ PORIADOK NOVEJ ÉRY EURÓPSKEJ ÚNIE

TOMÁŠ HULKÓ

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Abstract in original language

V súčasnosti sme svedkami paneurópskej tendencie zjednocovania výberu daní, ciel a odvodov. Na Slovensku sa reforma zlúčenia výberu týchto inštitútov sa iba plánuje. V Česku už prebehla prvá fáza a čaká sa na zlúčenie finančných a colných úradov. V Maďarsku je fúzia už dokončená a tzv. finančná a colná stráž už hliadkuje Schengenské hranice.

Trend vývoja je jednoznačne daný, z čoho vyplýva, že situácia priam žiada vytvorenie jednotnej finančno-procesnej úpravy. Procesné pravidlá finančných procesov, by mohli byť obsiahnuté vo „finančnom poriadku“.

Key words in original language

Finančno-právne zásady, financie, daňové zásady

Abstract

Nowadays we witness the paneuropean tendency of unifying the system of collection of data, customs and levies. The reform of unifying of these institutes is being planned in Slovakia. In the Czech Republic the first phase was already materialized, the unification of financial and customs bureaus is ahead. In Hungary the merger was already completed and the so called financial and customs watch is already patrolling along the Schengen borders.

The trend of development is unequivocally given. So the situation directly requires to create a united financial and procedural arrangement. The procedural rules of financial processes could be contained in the „financial order“.

Key words

Principles of financial law, finances, tax principles

1. ÚVOD

Finančné právo, ako právne odvetvie sa vyčlenilo zo správneho práva. Počas vyčleňovania si zachoval určité pojmové znaky, ktoré ho spájajú so správnym právom. Finančné právo hmotné je, podobne ako správne právo, nekodifikované a pravdepodobne nekodifikovateľné a konania vo finančnom práve sú podobné, ako správno-právne.

Finančné právo nedisponuje vlastnou procesnou úpravou. Najčastejšie vo finančnom práve sú aplikované ustanovenia správneho poriadku. Avšak niektoré finančné procesy sú také komplexné a osobitné, že si žiadajú osobitnú procesnú úpravu.

V súčasnosti sme svedkami paneurópskej tendencie zjednocovania výberu daní, ciel a odvodov. Na Slovensku sa reforma zlúčenia výberu týchto inštitútov sa iba plánuje.

V Česku už prebehla prvá fáza a čaká sa na zlúčenie finančných a colných úradov. V Maďarsku je fúzia už dokončená a tkz. finančná a colná stráž¹ už hliadkuje Schengenské hranice.

Trend vývoja je jednoznačne daný, z čoho vyplýva, že situácia priam žiada vytvorenie jednotnej finančno-procesnej úpravy. Procesné pravidlá finančných procesov, by mohli byť obsiahnuté vo „finančnom poriadku“².

Ako základ k vytvoreniu finančného poriadku, by mala slúžiť daňový poriadok, ktorým disponuje prakticky každý členský štát EÚ. Daňové zásady vypracované poľským tandemom Henryk Dzwonkowski - Zygmunt Zgierski, by mohli byť malými odchýlkami aplikované pre všetky finančno-právne procesy. Je očakávateľné, že pri súčasnom vývoji dôjde k vymedzeniu všeobecných zásad finančných procesov a tým sa otvorí nová kapitola vo vývoji finančného práva, ktorého dovŕšením bude vznik finančného poriadku.

2. METODA

Metóda skúmania je kombinácia teoretického, analytického, historického prístupu a komparácie. Práca začína krátkym historickým exkurzom za ktorým nasleduje sumarizácia osobitostí finančno-právnej metódy regulácie, a typologický výpočet finančných procesov.

V samostanej hlave sa venuje rozpočtovému procesu, čoho regulácia vykazuje akútne nedostatky. Analýza rozpočtového procesu je zamerané predovšetkým na zostavovanie a plnenie rozpočtov samospráv. Záverom tejto časti je zistenie, že absencia sankcií na tomto úseku správy sa prejavuje v nazhromaždených dlhových samospráv. Navrhuje sa nová metóda výpočtu štátneho dlhu: Určenie percentuálneho pomeru HDP k súčtu všetkých dlhových štátu a dlhových samospráv.

Ďalšia časť práce je určitá syntéza zásad daňových procesov podľa českých a poľských teoretikov, pričom sa vychádza z rozdelenia podľa poľskej právnej doktríny, založenej na poľskom daňovom poriadku.

¹Po maďarsky: Vám és pénzügyőrség

²Pozn.: Názov je odvodený zo správneho poriadku.

3. FINANČNÉ PRÁVO PROCESNÉ – HISTORICKO TEORETICKÝ KONTEXT

3.1 POČIATKY FINANČNO-PRÁVNÝCH PROCESOV

”Štát vznikol vtedy keď nikto z nás nebol schopný dostatočne sa postarať o uspokojovanie svojich potrieb a bol odkázaný na pomoc iných ľudí”³

V dobe vzniku prvých štátnych útvarov v Mezopotámii „spoločné práce na budovaní zavlažovacích zariadení vyžiadali vznik štátu.“⁴. Vznik štátu, čiže organizácie spoločnosti presahujúci rodové zriadenie sa teda spája prioritne s potrebou vykonávania činnosti vo verejnom záujme resp. pre verejné blaho. Táto činnosť spočívalo v mocenskom pôsobení nositeľov verejnej moci jednak pri organizácii poľnohospodárskych prác a jednak pri skladovaní resp. pri redistribúcií potravín.

V širšom poňatí finančno-právne normy z materiálneho hľadiska predstavujú normy, ktoré upravujú spoločenské vzťahy súvisiace s tvorbou, prerozdeľovaním a užívaním verejných statkov. Prvotnou úlohou finančno-právnej regulácie je zabezpečenie zdrojov na fungovanie štátneho aparátu. V podstate bez tejto zložky štát nemôže existovať. Napriek tomu, že platidlá v rannom staroveku ešte nemožno považovať za peniaze, existujú už v Chamurapiho zákone ustanovenia, ktoré naplňajú odvetvotvorné kritériá finančného práva.⁵

V dobe panovania Chamurapiho už starobabylónska ríša disponovala rozsiahlym finančným aparátom: “Financie štátu mal na starosti vplyvný úradník označovaný ako šandabakkum. Mal na starosti celý finančný aparát. Dôležité postavenie mali tiež úradníci, ktorí sa starali o pozemkové knihy. V týchto knihách boli zapísané prídely panovníkovej pôdy a príjmy z nich... ..Hlavným zdrojom príjmov panovníka bol prenájom pôdy a daň“⁶.

³Platón: Ústava. Bratislava: Nakladateľstvo Pravda, 1980.

⁴Vodrážka, P.: Vývoj miest v staroveku I: Mezopotámia a Egypt, str. 68, Urbanita ročník 22, 1/2010, str. ISSN 0139-591222.

⁵V zmysle modernej koncepcie finančného práva, je finančné právo chápané, ako subsystém práva, ktorá disponuje znakmi, ktorými sa dostatočne odlišuje od iných subsystémov práva. Finančné právo naplňa tkz. odvetvotvorné kritériá, na základe ktorých je možné finančné právo odlišiť od iných právnych odvetví. porovnaj: Mrkývka, Petr: Pařízková, Ivana: Základy finančního práva. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 252 s. Edice učebnic č. 406. ISBN 978-80-210-4514-9.

⁶ Turik Radoslav: Babylónska ríša, Časopis Válka ISSN: 1803-4306 Zdroj: URL: http://www.valka.cz/clanek_12389.html zo dňa 05.02.2011

Možno teda konštatovať, že finančné a správne právo majú spoločné korene. Ak sa stotožníme s názorom, že ak existuje štát, existuje aj verejná správa⁷ tak môžeme sformulovať podobné tvrdenie aj o finančnom práve: Tam, kde existuje štát dochádza aj k prerozdeleniu verejných statkov. V širšom slova zmysle možno tieto procesy považovať za finančno-právne.

Finančné procesy sa teda uskutočňovali od samotných počiatkov štátnych útvarov, ako takých. Bez tejto zložky, by nebolo fungovanie štátu vôbec predstaviteľné. Ako analógia k vzťahu financie-štát sa ponúka vzťah krv-živočích. Podobne, ako krúži krv v živých organizmov „krúžia“ aj financie vrámci štátu.

3.2 FINANČNO-PRÁVNA METÓDA REGULÁCIE

Finančno právny teoretik, A. V. Demin, vymedzil špecifiká finančno-právnej metódy regulácie uplatňovanej v európskej kontinentálnej právnej kultúre. Demin medzi tieto špecifiká zaradil: a) Verejnoprávny charakter účelu regulácie b) Atributívna účasť verejnej moci c) Mocenský charakter finančno-právnych vzťahov d) Prevalencia prikazujúcich a zakazujúcich noriem e) imperatívny charakter právnej regulácie f) majetkový, resp. peňažný charakter väčšiny finančno-právnych vzťahov g) finančno-právny akt, ako základný právny nástroj, čoho forma zodpovedá povahe predmetu regulácie. h) internacionalizácia, resp. vysoká miera transpozície medzinárodných záväzkov štátu do vnútroštátneho regulácie finančno-právnych vzťahov i) kvantita formalizovaných úkonov procesného charakteru, ktoré však podriadený adresát finančnoprávnej normy aplikuje samostatne bez priameho účasti orgánu verejnej moci j) Aktívne využívanie metód rekomendácie formou doporučení, nezáväzných pokynov⁸.

Finančné právo, ako špecifická vnútorne systematizované právne odvetvie zahŕňa v sebe tak normy hmotnoprávnej, ako aj procesno-právnej povahy. Normy procesno-právneho charakteru regulujú procedurálne postupy spojené s realizáciou finančno právnych povinností, práv a oprávnení.

Pod pojmom procesné finančné-právno chápeme súbor právnych noriem procesného charakteru, prostredníctvom ktorých sa realizuje hmotné finančné právo. Prevláda názor, že tento súbor nepredstavuje samostatné odvetvie, keďže nenapĺňa odvetvotvorné kritériá, jeho normy sú súčasťou iných odvetvých práva a finančné právo ich iba

⁷ Pozn. Porovnaj: Výrok Hendryka týkajúcej sa vymedzenia pojmu správne právo: „...Z tohto hľadiska majú vlastne všetky štáty správni právo, neboť všetky majú verejnou správu“ Hendrych, Dušan. Správni právo. Str.16 ISBN 978-80-7400-049.

⁸porovnaj: Demin, A. V. Finansovoe pravo. Moskva : Infra-M, 2003. s.

využíva. Jedine vo vzťahu k špecifickým procesným pravidlám resp. k zásadám vykazuje finančné právo procesné určitú jednotnosť.⁹

3.3 FINANČNÁ SPRÁVA A FINANČNÉ PROCESY

V tejto súvislosti je potrebné sa zmieniť o finančnej správe. Finančná správa je širším pojmom, ako verejná správa verejných financií. Z predmetového hľadiska predstavuje administratívne zabezpečovanie (správu) verejných financií a finančného systému. Z organizačného hľadiska predstavuje finančná správa konglomerát inštitúcií poverených výkonom finančnej správy.¹⁰

Na základe toho, či je finančno-právny proces sa uskutočňuje v rámci finančnej správy, alebo mimo nej môžeme rozdeliť spôsoby naplňovania hmotného finančného práva nasledovne¹¹:

a) Interné neadministratívne procesy – predstavujú také postupy behom ktorých osoba svojimi vlastnými úkonmi sama uskutočňuje predpísané úkony, samostatne sa rozhodne v rámci dispozičných noriem a sama pre seba optimalizuje proces, v rámci svojich možností. Vo finančnom práve dochádza k autoaplikácii predpisov subjektmi.

Napríklad časť daňového konania, kedy poplatník sám na seba aplikuje normy daňového práva, t.j. na základe svojich znalostí určuje základ dane, použije na seba príslušnú sazbu dane, uplatní si pre seba korekčné prvky.¹² V tejto časti daňového konania nedochádza k správneému jednaniu medzi správnym orgánom a daňovým subjektom, ale primárne sa predpokladá, že subjekt je znalý v oblasti daňového práva a teda jeho postup bude veľkou pravdepodobnosťou správny. V skutočnosti vo väčšine prípadov vôbec nedôjde k interakcii medzi správcom dane a daňovým subjektom.

Podaním priznania dochádza k naštartovaniu procesu, ktorá sa však zaraďuje do oblasti administratívnych finančno-právnych procesov.

b) Externé neadministratívne procesy – predstavujú také procesy, kde osoba postupuje voči inému subjektu, mimo svoj rámec podľa

⁹ Mrkývka, Petr: Pařízková, Ivana: Základy finančního práva. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2008. Edice učebnic č. 406. ISBN 978-80-210-4514-9

¹⁰ Porovnaj: Mrkývka Petr: Finanční správa – součást realizace finančního práva Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2008

¹¹ Porovnaj kategorizáciu: Mrkývka, Petr: Pařízková, Ivana: Základy finančního práva. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2008. Edice učebnic č. 406. ISBN 978-80-210-4514-9

¹² porovnaj: Radvan M.: Je berní právo samostatným odvětvím práva?, Dny práva - 2008 - Days of Law. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2008

stanovených pravidiel. Môže sa jednať napríklad o vydanie daňového dokladu, alebo o realizáciu transferovej povinnosti.

c) Externé finančnosprávne postupy – predstavujú také postupy, pri ktorých dochádza k vydaniu finančnosprávnych aktov. Tieto finančnosprávne akty môžu mať podobu buď individuálnych správnych aktov, pôsobiacich voči určenému okruhu účastníkov, alebo všeobecne záväzných noriem s neurčeným počtom adresátov.

d) Interné finančnosprávne postupy – nepresahujúce vnútornú štruktúru daného finančnosprávneho orgánu.

3.4 ROZPOČTOVÝ PROCES

Zvláštnou formou procesu vo finančnom práve je legislatívny proces, v zmysle tvorby, schvaľovania a publikácie všeobecne záväzných právnych predpisov. Odlišnosti sa prejavujú najmä pri zostavovaní a schvaľovaní štátneho rozpočtu. Ďalšou formou procesov je zostavovanie a schvaľovanie rozpočtov samospráv, ktoré nemajú charakter legislatívneho procesu. Táto forma procesov nepodlieha legislatívnym pravidlám, ale sa riadi špeciálnymi pravidlami.¹³ V českom práve sú predpisy týkajúce sa zostavovania rozpočtov územných celkov ustanovené v zákone č. 250/2000 Sb. V slovenskom práve sú rozpočtové pravidlá ustanovené v zákone č. 583/2004.

Zvláštnosťou zákona o štátnom rozpočte sú chýbajúce sankčné ustanovenia pre prípad nedodržania schváleného zákona. To isté platí aj o schválených rozpočtov územných samospráv a pre ustanovené pravidlá a zásady ich zostavovania. Z tohto dôvodu regulácia prostredníctvom rozpočtových predpisov sa javí, ako pomerne neefektívna.

Nie je neobvyklé, že územné samosprávy pri vykonávaní svojej činnosti presiahnu svoje možnosti a chýbajúce zdroje získavajú požíčianím resp. speňažovaním verejného majetku. Situácia je akútna na Slovensku, kde podľa analytikov 140 obcí má problémy s nadmerným zadlžovaním.

Podľa ustanovenia zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy §17 ods. 6 písm. „Obec a vyšší územný celok môžu na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka“.

Na Slovensku 55 obcí už prekračuje cit. ustanovenie o dlhu, kvôli čomu si už nemôžu požíčať peniaze. Medzi tieto obce patrí

¹³Porovnaj: Mrkývka Petr. Finančné právo a finančná správa, Masarykova univerzita Brno, 2004

napríklad aj Bratislava, ktorého dlh predstavuje 64%, alebo Žilina, ktorého dlh prekračuje 150% bežných príjmov za minulý rok¹⁴.

Obce, resp. samosprávy fungujú mnohokrát, ako platobné miesto pre štát pri výkone správy verejných financií. Sú nositeľmi štátnej moci via delegovanej pôsobnosti. Mám za to, že vykazovanie celkového štátneho dlhu, by malo byť doplnené o dlhy samospráv. Vo finančno-právnom zmysle zodpovedá štát za konanie samospráv, ako obce alebo vyššie územné celky.

4. ZÁSADY ZDAŇOVANIA

4.1 DAŇOVÉ PRÁVO - TEORETICKÝ KONTEXT

Daňové právo je jedným z najvýznamnejších subsystémov finančného práva. Daňovým právom označujeme súbor právnych noriem upravujúcich príjmy verejných fondov daňového a poplatkového charakteru s tým, že tieto normy určujú osoby zaťažené daňovou a poplatkovou povinnosťou, objekt, základ a sadzbu príslušnej dávky.³ Jedná sa o súbor finančnoprávných noriem zahrňujúci normy hmotnoprávneho charakteru, ale i procesnoprávneho charakteru.

Zo všeobecného hľadiska sa za zdaňovanie obyvateľstva považuje ucelená a právom regulovaná či garantovaná sústava špecifických procesných postupov, ktorá má dlhodobé historické opodstatnenie, je jedným z trvalých, stabilizovaných a pomerne výdatných nástrojov zhromažďovania finančných zdrojov orgánmi štátu i orgánmi miestnej samosprávy do ich peňažných fondov.¹⁵

Keďže v bode 3.3 sme už viac-menej opísali priebeh daňového konania a jej časti, nebudeme sa s touto problematikou sa zaoberať vo väčšom rozsahu a priamo pokračujeme zásadami zdaňovania vo vybraných štátoch EÚ.

4.2 ZÁSADY DAŇOVÉHO PROCESU

V stredoeurópskom kontexte predstavuje jednu z najúplnejších spôsobov spracovania zásad daňového procesu poľský tandem Henryk Dzwonkowski a Zygmunt Zgierski. Poľský daňový proces je upravený predovšetkým zákonom, zo dňa 29.8.1997 Daňový poriadok (jednotný text: Zb.z. Z 2005 č. 8, ods. 60), kde v ustanoveniach čl. 120 Až čl. 129 sú obsiahnuté najdôležitejšie pravidlá daňového konania. Významu a postaveniu týchto pravidiel je venovaná osobitná hlava, menovite hlava IV daňového poriadku „všeobecné pravidlá“.

¹⁴Zdroj: Podstupka Peter, Hospodárske Noviny, analýza týždňa zo dňa 03.12.2011 URL: <http://hnonline.sk/ekonomika/c1-48424190-bratislava-si-uz-nemoze-dalej-poziciavat> zo dňa 07.09.2011

¹⁵Porovnaj Ficlová Eva, Spotrbebné dane v Európe, 2009

V Českom práve prebehla nedávno novelizácia daňového poriadku. V novom daňovom poriadku¹⁶ platného od 01.01.2011 sú zásady obsiahnuté v hlave II.

Tieto zásady resp. pravidlá sú adresované všetkým orgánom daňovej administratívy, ktoré pôsobia na území Poľska, ako aj všetkým subjektom, ktoré sa zúčastňujú v konaniach pred orgánmi daňovej správy. V spomínaných zásadách, ktoré sa vzťahujú tak na účastníkov konania, ako aj na daňové orgány sú vytýčené zásady, ktoré predstavujú ich práva a povinnosti.¹⁷

Normatívny charakter zásad dáva možnosť účastníkom a daňovým orgánom priamo sa odvolávať na nich v rámci prebiehajúcich daňových konaní. Napriek tomu, že v zákone sa neuvádza normatívne pomenovanie jednotlivých zásad, tieto boli podľa vedeckej doktríny boli klasifikované a pomenované podľa ich obsahu¹⁸.

1. Zásada zákonnosti resp. „súladu s právom“ je obsiahnutý v čl. 120 daňového poriadku. V zmysle tejto zásady konajú daňové orgány na základe právnych predpisov. Je to prvá a zároveň aj najdôležitejšia zásada uvedená v daňovom poriadku. Jej primát nad ostatnými pravidlami sa zakladá na tom, že sa vzťahuje na daňovú administratívu a sa týka dodržiavania právnych noriem, ktoré vyplývajú z Daňového zákona, ako aj dodržiavania ostatných právnych predpisov, ktoré vyplývajú zo široko chápaného platného právneho systému. V EÚ, orgány daňovej administratívy sú povinné dodržiavať zároveň vnútorné právo, ako aj vyplývajúce z direktív európskeho spoločenstva. Ďalej táto zásada znamená, že daňové orgány sú povinný pri svojej činnosti sa držať zásady „obecně povolovací“, podľa ktorej môže správca dane konať jedine spôsobom určeným zákonom. Pre správca dane tak platí, že môže konať jedine to, čo mu zákon povoľuje. Na rozdiel od občanov, ktorí môžu konať všetko, čo zákon nezakazuje (zásada „obecně dovolovací“). Zásada zákonnosti má absolútnu platnosť a nemôže byť ničím obmedzená.

2. Zásada dôvery resp. „zásada postupu vzbudzujúcej dôvery k daňovým úradom“ je obsiahnutý v čl. 121 § 1 daňového poriadku. V zmysle tejto zásady sa daňové konanie musí byť vedené spôsobom, ktorý vzbudzuje dôveru k daňovým orgánom. Adresátom tejto zásady sú predovšetkým daňové orgány, ktoré vedú konanie. Daňové orgány majú povinnosť postupovať v rámci daňového konania tak, aby zúčastnené subjekty mali pocit „vážnosti daňových orgánov“ a na druhej strane možnosti zmiernenia tejto procedúry. Obsah tohto

¹⁶Predpis č. 280/2009 Sb. daňový rád ze dne 22. července 2009

¹⁷Patyk, Jacek Zasad y procedury podatkowej w polsce, Dny práva - 2008 - Days of Law. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2007

¹⁸Zásady podľa : Dzwonkowski, Henryk - Zgierski, Zygmunt. *Procedury podatkowe*. Warszawa : Difin, 2006.

pravidla je v zásade určitým postulátom , ktorý je adresovaný daňovej administratíve. V poľskej praxi sa tento postulát mnohokrát nedodržiava. Skutočnosť, že ho nerešpektujú daňové orgány môže na jednej strane vyplývať z nedostatku prípravy (kompetencie) príslušníkov daňového aparátu a na strane druhej môže aj vyplývať z rozporu v samotných právnych normách , ktoré sa vzájomne vylučujú a odporujú¹⁹.

3. Zásada legitímnych očakávaní resp. „zásada poskytovania potrebných informácií“ je obsiahnutá v čl. 121 § 2. V podstate táto zásada má pričiniť k predvídateľnosti rozhodovania. Pri skutkovo zhodných, či obdobných prípadoch nesmú vzniknúť neodôvodnené rozdiely.

4. Zásada potreby zisťovania objektívnej pravdy, alebo zásada materiálnej pravdy je obsiahnutá v čl. 122. V zmysle tejto zásady vychádza sa vždy zo skutočného obsahu právneho úkonu, nie podľa toho, ako je ten, ktorý úkon pomenovaný. S touto zásadou priamo súvisí aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, čiže správca dane pri dokazovaní hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, ale musí posúdiť každý dôkaz jednotlivo a zároveň všetky v ich vzájomnej súvislosti. Pritom musí prihliadať na všetky dôkazy. Nemôže, teda opomenúť, či zatajiť dôkaz, ktorý svedčí v prospech daňového subjektu.

5. Zásada aktívnej účasti strán v konaní je obsiahnuté v čl. 124. Táto zásada platí súčasne pre obe strany, teda právami i povinnosťami. Povinnosťou správcu dane, ako aj daňových subjektov je poskytovať si vzájomnú súčinnosť. Ďalej z toho vyplýva, že sú oprávnený požadovať túto súčinnosť aj od druhého účastníka.

6. Zásada presviedčania obsiahnutá v čl. 124. Správca dane by tak nemal daňový subjekt ničím prekvapovať či strašiť, na druhou stranu daňový subjekt nemôže pred správcou dane zatvárať dvere, nezdvihnúť mu telefón či bezdôvodne nepreberať poštu. Táto zásada je veľmi úzko napojená na zásadu č. 5.

7. Zásada rýchlosti a jednoduchosti obsiahnutá v čl. 125. V zmysle tejto zásady, by správca dane mal postupovať bez zbytočných prierahov.

8. Zásada písomností je obsiahnutá v čl. 126. V podstate ustanovuje, že daňové konanie má zásadne prebiehať písomnou formou.

9. Zásada dvojstupňovosti je obsiahnutá v čl. 127. V zmysle tejto zásady je možné proti činnosti resp. nečinnosti správcu dane brániť tak u nadriadených orgánov vrámci finančnej správy, ako aj pred súdom.

¹⁹ Patyk, Jacek Zasadny procedury podatkowej w polsce, Dny práva - 2008 - Days of Law. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2007

10. Zásada nemennosti konečných rozhodnutí je obsiahnutá v čl. 128.

11. Zásada rovnosti účastníkov uvedená v čl. 129. Zmysel tejto zásady sa zakladá na rovnakom postavení účastníkov počas daňového konania. T.j. záujmy štátnej pokladnice, záujmy daňovníkov, ako aj iných subjektov, by mali byť rovnako zohľadňované. Konanie daňového orgánu, ktorý v každej etape počas celého priebehu konania zohľadňuje aj súkromné záujmy daňovníkov má bezpochyby mať vplyv na dôveru v správnosť konania daňového orgánu, ako aj na správne plnenie daňových povinností.

Okrem zásad uvedených v daňovom poriadku je potrebné uviesť aj zásady, ktoré sú uvedené v ústave²⁰. Sú to základné zásady, ktoré sú, vzhľadom na svoje postavenie, hlavnými právnymi zásadami, ktorých dodržiavanie je povinné pri každom administratívnom, občianskom, trestnom alebo daňovom konaní. Jedná sa o zásady demokratického právneho štátu, od ktorej sa odvodzujú nasledujúce zásady :

zásada nepôsobenia práva so spätnou platnosťou

zásada ochrany nadobudnutých práv

zásada práva na proces, prípadne

zásada zákazu rozšíreného výkladu zdaňovaného predmetu v neprospech daňovníka

5. RESUMÉ

Ako pedagogicko-didaktická disciplína sa vyčlenilo finančné právo zo správneho práva, avšak finančné procesy už prebiehali od samotného vzniku štátnych útvarov.

Podľa Chamurappiho zákonníka za neobrábanie zverenej alebo prenajatej pôdy hrozilo trest smrti. V súčasnosti za spreneveru verejného majetku a financií nehrozí predstaviteľom samospráv prakticky žiadna občiansko-právna sankcia. Väčšinou ich však nepotrafí ani disciplinárny trest.

EÚ smeruje k zjednotenému spôsobu výberu daní, cla a odvodov. Je pravdepodobné, že na základe daňových zásad a úpravy daňového procesu sa v budúcnosti objavia všeobecné zásady finančných procesov. Bude to predstavovať prvý krok k budovaniu jednotného finančného poriadku.

²⁰C.Kosikowski, L.Etel, R.Dowgier, P.Pietrasz, S. Presnerowicz, Daňový zákon – komentár, Wolter Kluwer Vydavateľstvo ABC Warszawa 2006

Literature:

- - Demin, A. V. *Finansovoe pravo*. Moskva : Infra-M, 2003
- - Grůň L., *Právní regulace finančních, peněžních a měnových vztahů v České republice – věc veřejná*, Právnická fakulta UP Olomouc, 2009
- - Knapp, V. *O možnosti použití kybernetických metod v právu*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1963
- - Mezera, R. A. (ed.): *Encyclopedia of Physical Science. & Technology*, Academic Press, New York, 2001
- - Polčák R., *Právo a Evropská informační společnost*, Masarykova univerzita Brno, 2009
- - Propagačný mikrofilm „Blitzschnell - Verkehrsordnungswidrigkeiten mit owi21“ URL
- adresa: <http://www.youtube.com/watch?v=gt0sBs80HXc> zo dňa 15.05.2011
- - Radvan M.: *Je berní právo samostatným odvětvím práva?*, Dny práva - 2008 - Days of Law. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2008
- - Rozhodnutie Ústavného súdu Pl. ÚS 4/94 zo dňa 12.10.1994 alebo III. ÚS 256/01 zo dňa 21.3.2002.
- - Švarc, I.: *Automatizace – Automatické řízení*, Akademické nakladatelství CERM,s.r.o. Brno, březen 2002
- Stránka spoločnosti Ekom na propagáciu produktu owi21 URL adresa: <http://www.owi21.de/> zo dňa 15.05.2011

Contact – email

hulko@mail.muni.cz